

Către,

CONSILIILE LOCALE - TOATE

Având în vedere condițiile meteo înregistrate în perioada actuală și recomandările A.N.S.V.S.A. referitoare la protecția animalelor în caz de condiții meteo extreme și dezastre naturale,

vă transmitem următoarele informații care vă pot ajuta, prin aplicarea lor în funcție de evoluția vremii, la protejarea animalelor de fermă în caz de evoluții meteo extreme sau dezastre naturale.

Grija față de animalele de fermă pe perioade meteo extreme sau dezastre naturale intră în responsabilitățile proprietarilor/îngrijitorilor, transportatorilor, sau altor categorii de deținători legali ale acestora.

A. Condiții care trebuie respectate pentru animalele de fermă în caz de evoluții meteo extreme sau dezastre naturale

- **Planificarea pentru condiții meteo extreme**

Ținând cont de prognoza meteo, proprietarii/îngrijitorii de animale trebuie să ia măsuri rezonabile, cum este cazul pregătirii furajelor și a apei când se știe/anticipază că animalele vor fi afectate pe timpul evoluției fenomenelor meteo extreme. Aceștia trebuie să verifice starea animalelor la intervale regulate și trebuie să adopte măsuri corective când situația o impune (ex. aprovizionarea cu mai multă apă). În cazul situațiilor mai dificile, este posibil să fie nevoie să se apeleze la ajutor extern, spre exemplu când proviziile sunt pe terminate sau accesul la animale se dovedește a fi dificil (de exemplu, în caz de inundații).

- **Condiții de temperaturi ridicate**

Este esențial să se ofere animalelor suficientă apă curată și rece, precum și zone de umbră. Adăpătorile trebuie să fie suficient de mari și construite în așa fel încât toate animalele să ajungă ușor la ele. Numărul de adăpători sau alte surse de apă trebuie să fie sporit în cazul existenței unui număr mare de animale. Aceste adăpători trebuie fixate într-un mod în care să nu poată fi răsturnate, precum și să fie menținute într-o stare corespunzătoare de igienă. De asemenea, acestea nu trebuie să permită rănirea animalelor când sunt folosite. Adăpătorile mari, din beton, ajută apa să se păstreze rece. Țevile de apă trebuie să fie suficient de groase încât să asigure presiunea necesară momentelor de cerere ridicată. De asemenea, apa ar trebui să fie furnizată printr-un sistem automat, în locul containerelor care pot fi golite sau răsturnate de animale însetate. Locația adăposturilor trebuie să fie cunoscută de animale cu câteva zile înainte sosirii valului de căldură, și montate în apropierea animalelor. De asemenea, este important ca atunci când se schimbă locul de pășunat, adăpătorile să fie vizibile pentru animale (îndeosebi pentru cele tinere). Lungimea jgheabului de adăpare trebuie să permită adăparea simultană a mai multor animale. Animalelor care nu sunt ținute în adăposturi trebuie, după caz și în măsura posibilităților, să li se asigure protecția necesară împotriva intemperțiilor și riscurilor privind sănătatea lor.

- **Recomandări pentru adăposturi în condiții de temperaturi ridicate**

Animalele trebuie adăpostite pe perioadele călduroase mai lungi. Adăpostul este foarte important în special pentru animalele tinere, bătrâne și cele bolnave. Cel mai eficient adăpost contra perioadelor de căldură extremă trebuie să protejeze de razele soarelui și să permită vântului să răcorească animalele, aceste criterii fiind extrem de importante atunci când se optează pentru tipul și locația adăpostului. În cazul în care nu se oferă suficient spațiu pentru animale, există riscul de sufocare prin aglomerare în adăpost. Este important ca fiecare animal să aibă suficient spațiu pentru a se întinde simultan, din moment ce acest lucru ajută la răcirea organismului. Uneori poate fi necesară separarea animalelor în grupuri mai mici, din moment ce mentalitatea de grup poate determina ca animalele să se grupeze în jurul unei singure surse de apă sau furajare. În condiții de temperaturi ridicate, se recomandă creșterea spațiului alocat per cap de animal cu minimum 10%.

- **Recomandări privind manipularea animalelor în condiții de temperaturi ridicate**

Se recomandă să nu se manipuleze animalele pe perioadele de căldură extremă, decât dacă este absolut necesar, și doar dimineața sau seara, când temperaturile sunt mai scăzute. Este cunoscut faptul că mișcarea sau manipularea bovinelor pe perioadele de căldură extremă crește temperatura internă a acestora cu 0.5 — 3.5°C. Acest stres termic va afecta capacitățile de producție și de păstrare a parametrilor fiziologici. Spre exemplu, amânarea cu o oră, seara, a momentului mulsului, poate crește producția cu până la 1.5 litri/zi/vacă.

Animalele cu grad ridicat de risc termic sunt: cele tinere și bătrâne, cele cu pigment de culoare închisă, animale bolnave și cele cu antecedente de boli respiratorii.

De asemenea, toleranța la stresul termic variază între și intra specii:

- vacile de producție ridicată de lapte sunt mai afectate de temperaturile crescute decât cele care au un randament mai mic;
- vacile în perioada de lactație sunt mai susceptibile la stresul termic decât cele care nu sunt, din cauza căldurii metabolice generate în urma lactației;
- vacile cu pigment negru al pielii suferă mai mult din cauza radiației solare directe decât cele cu pigment deschis;
- vacile din rasa Holstein sunt mai puțin tolerante decât cele Jersey;
- bovinele mari, de peste 450 kg, sunt mai susceptibile stresului termic decât cele de talie mică;
- bovinele sunt mai predispuse stresului termic decât ovinele și caprinele;
- stresul termic apare la temperaturi mai scăzute în cazul porcilor; aceștia sunt foarte predispuși la arsurile solare;
- ovinele proaspăt tunse riscă arsuri solare.

- **Identificarea și managementul stresului termic în condiții de temperaturi ridicate**

Există numeroase semne care indică stresul termic la animale, printre cele mai generale numărându-se: gâfăitul, consumul crescut de apă, creșterea frecvenței respiratorii, inapetență, letargie, hipersalivație.

În cazul în care se observă că animalele manifestă stres termic, se pot implementa următoarele măsuri pentru a le reduce temperatura corporală:

- mutarea imediată a acestora la umbră, preferabil într-o zonă unde aerul circulă; dacă animalele sunt prea stresate pentru a fi mutate, se preferă improvizarea unei zone de umbră la locația lor;

- stropirea cu apă rece, mai ales în zona picioarelor, se recomandă folosirea furtunelor sau a stropitorilor pentru bovine; se pot pune prosoape umede peste animale;

- reducerea densității animalelor, pentru a le permite acestora să se așeze;

- în cazul în care animalele nu dau semne de revenire în urma stresului termic, trebuie să se contacteze medicul veterinar;

Se recomandă verificarea adăpătorilor, a pompelor și a țevilor de apă, astfel încât acestea să fie în stare bună de funcționare, înainte de sosirea perioadei călduroase. Digestia nutrețurilor produce căldură, care va contribui la sarcina termică a animalelor. În perioada de caniculă, se recomandă ca animalele să fie hrănite cu furaje de calitate superioară, pentru a menține consumul de nutrienți fără o producție excesivă de căldură. Hrănirea animalelor ar trebui făcută dimineața și seara sau când temperaturile sunt mai scăzute.

- **Recomandări pentru bovine**

Bovinele de lapte vor manifesta stresul termic prin accelerarea respirației ca mecanism de reducere a temperaturii corpului. Se recomandă monitorizarea respirației animalelor, fiind necesare măsuri dacă acestea depășesc 60 respirații/minut. Adăpostirea la umbră a vacilor va reduce nivelul de radiații solare absorbite cu până la 50%. Se recomandă un sistem de stropitori, care trebuie să ude vacile foarte bine, lucru care poate crește producția de lapte și reduce leziunile provocate de insectele hematofage.

- **Recomandări pentru ovine și caprine**

Ovinele și caprinele proaspăt tunse (pentru rasele care permit acest lucru) riscă arsuri solare și sunt îndeosebi vulnerabile în condiții de expunere prelungită la temperaturi crescute. Rezistența termică a acestora este mai mare în condiții de temperaturi scăzute.

- **Recomandări pentru porcine**

Porcii sunt extrem de predispuși la arsurile solare și stresul termic și nu ar trebui să fie expuși perioade lungi în razele soarelui sau temperaturi extreme. Trebuie să li se asigure suficientă apă atunci când temperaturile depășesc 25°C. Porcii nu transpiră, având următoarele metode de termoreglare: consum crescut de apă, întinderea pe o suprafață rece, găfăitul și consumul crescut de furaje.

- **Recomandări pentru păsările crescute în sistem intensiv**

Atunci când temperaturile înalte determină stres termic, pulverizatoarele, țâșnitoarele, ventilatoarele, precum și alte sisteme pot fi folosite pentru a controla încălzirea clădirilor. Pulverizatoarele sunt mai puțin eficiente dacă umiditatea depășește nivelul de 80% și dacă temperatura crește peste 30°C. În aceste condiții, ventilația mecanică trebuie asigurată pentru păsări. Pentru a preveni supraîncălzirea, trebuie asigurat spațiu suficient pentru ca păsările să se termoregleze, iar sistemele de control temperatură trebuie setate astfel încât să nu se depășească 33°C la nivelul solului.

- **Recomandări pentru ecvine**

Caii care suferă de stres termic pot manifesta semne de transpirație excesivă și reducerea consumului de furaje. Se recomandă limitarea mișcării fizice pentru cai doar dimineața și seara, sau chiar în perioadele în care temperaturile sunt mai scăzute. Se poate suplimenta furajul cu electroliți, pentru a refăce nivelul de săruri esențiale pierdute prin transpirație. Caii afectați de temperaturile înalte pot fi răcoriți prin stropirea cu apă rece, începând de la picioare și urcând progresiv, sau prin punerea de prosoape ude pe corp. Este obligatoriu ca excesul de apă de pe cai să fie îndepărtat, cu excepția cazului în care există o adiere de vânt, deoarece apa, într-o zi fierbinte și umedă, va acționa ca un izolant, încălzindu-se rapid.

- **Recomandări pentru câini, pisici și alte animale de companie**

Măsurile care trebuie luate în caz de vreme caniculară includ spații răcoroase, apă curată și umbră. Atunci când animalele sănătoase călătoresc, se recomandă aprovizionarea cu apă proaspătă și rece printr-un termos. Pe cât posibil, animalele de companie trebuie lăsate acasă pe perioadele călduroase. Sub nicio formă animalele nu trebuie lăsate singure în mașini, deoarece mașinile se încălzesc foarte repede. Nu se recomandă ca mișcarea fizică a animalelor de companie să se facă pe vreme caldă sau umedă, ci în primele sau ultimele părți ale zilei. Totodată, câinii nu trebuie lăsați să stea mult timp pe asfalt, deoarece temperatura la acel nivel este mult mai ridicată și poate produce arsuri sau leziuni la nivelul membrilor. Câinii fără blană, cei cu blană subțire și pisicile cu blană albă sunt cele mai vulnerabile la arsurile solare. În contrast, se recomandă ca animalele cu blană lungă să fie tunse, pentru a crește confortul pe timpul perioadelor călduroase.

Animalele mici, precum iepurii și porcușorii de Guineea încep să sufere termic atunci când temperaturile depășesc valoarea de 21°C, astfel încât este important ca spațiile în care sunt cazate să fie la umbră și să dispună de suficientă apă rece.

- **Planificarea în caz de inundații și alte intemperii**

În situația în care animalele de fermă sunt ținute într-o zonă în care există risc de inundații, trebuie ca proprietarii și îngrijitorii de animale să elaboreze un plan pentru a le proteja, care să includă, dar să nu fie limitat, la locul în care vor fi mutate animalele în caz de inundație și modalitatea de transport a acestora astfel încât să fie respectate condițiile minime de protecție pentru acestea. Proprietarii/îngrijitorii de animale pot afla dacă zona în care cresc animalele este încadrată pentru risc de inundație sau alte intemperii prin intermediul instituțiilor competente, cum este cazul de față Inspectoratul General pentru Situații de Urgență sau Administrația Națională de Meteorologie. Mai mult se recomandă urmărirea comunicatelor oficiale care vizează riscurile de inundație, emise de instituțiile competente.

În timpul și după producerea de inundații sau alte intemperii, apa de canal, gunoiul de grajd și substanțele chimice pot polua apa și acest lucru poate infecta animalele care o consumă. În acest caz, trebuie solicitate informații din partea medicului veterinar cu privire la potabilitatea apei.

De asemenea, în caz de intemperii, este foarte important ca îngrijitorii/prorietarii de animale să mențină o cale de acces către adăpost, pentru a putea suplimenta, în caz de nevoie, rezervele de apă proaspătă și furaje, precum și de a oferi asistență animalelor. Mai mult, este important ca adăpostul în care sunt cazate animalele să fie inspectat la intervale regulate.

B. Condiții care trebuie respectate de către transportatorii de animale de fermă și de companie, în caz de evoluții meteo extreme sau dezastre naturale

• **Reducerea stresului termic în timpul transportului**

1. animalele nu trebuie încărcate în mijloacele de transport atunci când temperaturile sunt prognozate să depășească pragul de 35°C în orice etapă a călătoriei;
2. animalele trebuie manipulate doar atunci când este necesar;
3. animalele trebuie inspectate clinic la îmbarcare pentru a observa semne de stres termic (ex. respirație cu gura deschisă; frecvență crescută a respirației; transpirație);
4. trebuie asigurate adăpători potabile cu apă proaspătă, pentru ca toate animalele să ajungă ușor la acestea;
5. densitatea de încărcare trebuie redusă cu cel puțin 10 – 15%, în special în zonele cu risc termic crescut din mijloacele de transport, care sunt compartimentul din față (în spatele cabinei șoferului) și punțile superioare;
6. trebuie crescută înălțimea compartimentului de deasupra animalelor, astfel încât volumul de aer circulat să fie mai mare;
7. transporturile trebuie realizate pe timpul nopții, sau în primele ore ale dimineții, astfel încât să fie evitate orele cu temperaturi crescute din timpul zilei;
8. mijloacele de transport animale vii trebuie parcate întotdeauna la umbră, în mod ideal poziționând mijlocul de transport perpendicular pe direcția vântului și cu trapele deschise pentru a permite trecerea curenților de aer;
9. sistemele de ventilație ale vehiculului trebuie să fie pornite în timpul opririlor;
10. mijloacele de transport trebuie să aibă o culoare deschisă a acoperișului, pentru a reduce efectele acumulării termice solare (obligatoriu pentru călătoriile care depășesc perioada de 8 ore, acoperișul trebuie să fie și izolat);
11. trebuie să existe un plan de contingență pentru fiecare călătorie; orice întârziere, aglomerare în trafic, defecțiuni tehnice, etc. pot deveni factori critici foarte rapid (obligatoriu pentru călătoriile care depășesc perioada de 8 ore);
12. în cazul exporturilor de animale vii către Turcia, călătoriile trebuie planificate cu mare atenție, pentru a fi evitate întârzierile, în special în zonele de trecere a granițelor, unde perioadele de așteptare sunt, în medie, de 4 – 6 ore; de asemenea, trebuie să se țină cont și de programul de funcționare al PIF-urilor din Bulgaria și Turcia.

În calitatea dumneavoastră de Unitate Locală de Sprijin vă rugăm să popularizați toate aceste măsuri, prin mijloacele specifice posibile (afișaj, întâlniri cetățenești etc.).

Vă informăm totodată că D.S.V.S.A. Ialomita a transmis toate aceste măsuri către exploatațiile comerciale de animale, existente pe teritoriul județului.

Cu deosebită considerație,

Întocmit,
Dr. Moldoveanu Mihai

